

הלכות תשעת הימים סי' תקנ"א

א. משנכנס אב ממעטין בשמחה. ור"ל שאין שמחין בו כלל. [מ"ב] אבל התורה והמצות יהיו בשמחה.

ב. הערה : יש הלכות שלא אוהבים כל כך לקיים אותם, ובהן נמדת היר"ש של האדם. כגון משנכנס אדר מרבין בשמחה, כולם אוהבים לקיים, אבל משנכנס אב יש חושבים שאינו נוהג בזמן הזה.

בגדים

ג. בגדי שבת. אסור ללבוש בתשעת הימים בגדי שבת, ע"כ אם יש ברית מילה או בר מצוה וכן מסיבת סיום הציבור מגיע בבגדי יום חול. הערה יש כאלו שיש לה נסיון גדול בכך ועת זו היא מבחן לאדם, כמה הוא מדייק בהלכה.

ד. בגדי שבת בשבת. בכל הפוסקים כתוב ללכת בשבת זו בבגדי יום חול. אמנם הגר"א הנהיג בוילנא ללבוש בגדי שבת נגד מה שהיה מקובל בעם ישראל. יש מקפידים שלא לשנות אף בגד. ויש מקפידים לשנות בגד אחד.

ה. ישנם שני איסורים בבגדים א. לכבס. ב. ללבוש מכובס.

ו. החלפת בגדים : בתשעת הימים לא מחליפים בגדים כלל לא לחול ולא לשבת ולכבוד שבת יכול להחליף בגדי פשתן שהם בגדי הזיעה הצמודים לגוף. אבל בחול לא יחליפם כלל.

ז. מפני החום בא"י מקילים להשתמש בכמה בגדים לפני תשעת הימים או בשבת של תשעת הימים ועי"ז נחשבים למשומשים, אולם לא מספיק רק למדוד אלא צריך ללבוש פרק זמן שכבר לא יהיה כמו חלוצה חדשה מהארון.

ח. שאר הבגדים וגרבים לא רגילים להכין אלא מניחים על הרצפה.

ט. בתשעת הימים ביום חול אסור להחליף פגימה [נמנמת] ומצעים. וכן מגבות.

י. מקובל להתיר לכבס בגדים לילדים קטנים שמלכלכים כל הזמן, אולם אין לזה מקור כ"כ בשו"ע. הערה : כאן המקום להתריע לילדים שיזהרו מאוד בתשעת הימים שלא ללכלך בגדיהם, בכדי שיוכלו לקיים את ההלכה, ולא יאלצו להגיע לקולות מיוחדות אשר נאמרו לקטנים ביותר שאינם בני חינוך בהלכה זו. וכגון גם מי שמתפנק לו כל השנה לאכול ללא סינר וללכלך בגדיו, בימים אלו ראוי לדאוג גם בארוחות שבגדיו ישארו נקיים. סינר או מפית זה דבר שהיה מקובל במדינות רבות שלבשו מקטן ועד גדול עני כעשיר בשעת הארוחות !!!

רחיצה

העמדנו כאן בס"ד את הכללים. פרטים הקפדתי לא לכתוב ועל כ"א לברר בביתו.

יא. כתוב ברמ"א [סעיף טז'] וכך מקובל גם בזמנינו באזורים שלא מזיעים : ונוהגין שלא לרחוץ אפילו בצונן מר"ח ואילך. ובמשנה ברורה, אומר שפניו ידיו ורגליו מותר בחול בצונן ובע"ש בחמין, וכן חפיפת הראש בער"ש בחמין אבל לא עם משחת חפיפה.

יב. ידוע בשם מרן בעל החזו"א שהתיר לרחוץ למי שמאוד מזיע וכך מורה מרן הרב ואזנר שליט"א יש בזה דברים ברורים מתי מותר לרחוץ ומתי בודאי אסור. ומתי תלוי לפי צורך האדם.

יג. מי שהזולת עלול לסבול ממנו בודאי ירחץ.

יד. מי שרגיל לרחוץ כל יום אבל אין לו צורך מיוחד לכך, בודאי אסור אפילו שהוא רגיל. כמו אחד שהרגיל את עצמו שהוא מתרחץ כל שעתיים ואם לא אינו מרגיש נעים, האם יותר לו לנהוג במנהגו בתשעת הימים ? כמו כן אדם שקבוע לו שהוא חייב להתרחץ כל יום, צריך להתגבר על עצמו להתענות מעט ולא להתרחץ. וכן מי שרגיל להחליף בגדים כל יום, בתשעת הימים בודאי לא עושים כן.

טו. הנידון הוא באדם שסובל מהזיעה, כתוב שאפילו בתשעה באב שאסור לרחוץ אפילו אצבע קטנה, אם התלכלך בטיט מותר להעביר את הלכלוך. ואם כן יש זיעה שהיא כמו טיט, אפילו שלא רואים את זה אבל זה נמצא על הגוף והוא רוצה לנקות את עצמו, ולא מדובר באדם מפונק שעל כל טיפת זיעה אומר שזה לכלוך ממשי.

טז. מה היא הגדרת הדברים ? התשובה היא זה תלוי מאוד בכל אדם לפי הנתונים כגון : איזור מגורים, האם שוהה בחוץ או במזגן, מדובר בילד שרץ בהפסקות או בבוגר, מדובר במבוגר שיותר רגיש או בצעיר. וכמובן מה רגילותו. [בטרם עידן המזגנים היו רגילים להזיע ולא היו מתפעלים מזה כל כך]. אף אחד לא קם והתיר איסורים, הכל לפי הענין זאת אומרת שיתכן שהרב שלך התיר לרחוץ בתדירות מסוימת אבל לפי המקום והזמן צריך להפחית או להוסיף. יתכן שילד בן 12 יקל יותר מנער בר מצוה. לכן לא כתבנו שום פירוט.

יז. צונן לא הכוונה דוקא לצינור מים הקרים, אלא שלא תהיה חמימות [מעל חום הגוף 36 מעלות] שהאדם נהנה מהחום במים.

יח. כשמתרחץ בצונן כל גופו לא ירחץ הכל בבת אחת אלא איבר אחרי איבר.

יט. מה שמפריע להתפנק מדי הוא דברם של מרן הרב שך והגרשז"א זצ"ל שאמרו אף פעם לא הגיעה שאלה מבית האבל לשאול מה מותר, אדרבה אנשים הרגישו טוב בזה שהצטערו והתאבלו, אדם שמתאבל על אחות בקצה העולם שאף פעם לא ראה אותה ולא ידע עליה, כ. שואל שאלות כאלו. האם בית המקדש זה דבר שלא איכפת לנו ממנו שכל הצער בתשעת הימים הוא על זה שאסור להתרחץ.

כא. **עוד צריך לדעת מה כוח הסבל של האדם**, יש ילדים שההורים חושבים שהם רגישים ובאמת הם לא רגישים אלא מפונקים, שלא מסוגלים לסבול שום מאמץ או כאב, וזו לא מידה טובה בכלל לחיים. למשל בערב פסח או בערב סוכות כולם עובדים קשה והוא הולך חצי שעה בשמש וחושב שהוא התמוטט. אפשר לבדוק את זה עם מכשירים בודקים 20 בני אדם עם כאב זהה יש מי שבכלל לא מגיב ויש אחד שהוא בחוסר תפקוד, זה לגבי צורך לשתות באמצע תפילה או שיעור, או סריטה קלה ביד, וכן לומר בת"ב קינות שעות ברצף, או סבלנות ללמוד בשבועות כל הלילה, או לעמוד להתפלל בכוונה בצום ביום כיפור, על כל אדם ובפרט יהודי ללמוד לחשל את עצמו ובימים אלו ללמוד להתאמץ יותר ויותר. בדורות שעברו זה היה הרבה יותר טוב, וצריך להתרגל בכך. כשחז"ל אמרו לא להתרחץ ולא לאכול בשר ולשתות יין וכן לצום בת"ב, הם בהחלט התכוונו להכביד מעט על האדם, ולא שיקחו קלי צום עם חיוך רחב על הפנים. [הקלי צום מיועד לנערים חלשים מאוד שאם לא יטלוהו ירגישו מאוד לא טוב, עד שלא יוכלו לשרוד את הצום, או שיקשה עליהם מאוד לכווין במנחה בתענית]. איננו טובלים פת באפר בסעודה מפסקת בשביל שזה טעים או נחמד, כמו שבת"ב לא תופסים את השרפרף הנוח ביותר בבית הכנסת, ומתפנקים ומתפנקים, לא ולא !!!

כב. בכלל יש לדעת שמותר לסבול. וכמה שסובל יזכה לכל התאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. ההבדל בין יהודי לגוי הוא שגוי מחפש הנאות ובילוי, ואילו יהודי מחפש עבודת ה', קשה לא להתרחץ כרגיל אז מה אם זה קשה. אין לך אדם שאין לו יסורין אשרי אדם שיסורין שלו באין מן התורה.

כג. היעב"ץ אומר חי נפשי שכל השמדות והצרות ... היו בגלל ששכחו את האבל על בית המקדש

!!